

# Toekomst van de visserij in Nederland

## Position paper ProSea Marine Education | Mei 2026 | Tim Haasnoot

De toekomst zal er verschillend uitzien voor de diverse visserijsegmenten die gezamenlijk de Nederlandse vloot vormen. Zo kennen de verschillende deelsegmenten, zoals de pelagische-, kotter- en schelpdiervisserij, verschillende uitdagingen richting de toekomst. Hierbij kan o.a. gedacht worden aan toegang tot wateren/bestanden, beschikbare ruimte, beperkingen m.b.t. gebruik vistechnieken en toegang tot financiering. Ondanks deze diversiteit aan uitdagingen kennen alle visserijsegmenten een gemeenschappelijke uitdaging richting de toekomst, namelijk vakbekwame vissers die beschikken over de benodigde kennis en kunde voor een financieel gezonde bedrijfsvoering binnen de ecologische draagkracht van het systeem. Hieronder zal ik reflecteren op de deelvragen aan de hand van deze gemeenschappelijke uitdaging.

### Economisch perspectief

Om naar zee te kunnen gaan om te vissen, dient ieder schip te beschikken over een vereist minimaal aantal bemanningsleden die bevoegd zijn om bepaalde taken aan boord uit te mogen voeren. Indien een vissersschip niet over voldoende bemanningsleden beschikt met de vereiste bevoegdheden, dan kan het schip niet uitvaren en komt het bedrijf stil te liggen. De vergrijzing in de visserij, de teruglopende instroom in het visserijonderwijs en de uitstroom van vissers naar andere sectoren zorgen voor onzekerheid richting de toekomst. Zijn er in de toekomst voldoende bemanningsleden te vinden om veilig naar zee te kunnen gaan? En over welke kennis en kunde moeten deze vissers beschikken om een succesvol visserijbedrijf te runnen? Op Europees niveau en nationaal niveau begint dit besef in toenemende mate door te dringen en zijn er verschillende onderzoeken en initiatieven opgestart om hiermee aan de slag te gaan.

Ondanks de groeiende aandacht, zorgt de complexiteit van deze thematiek en de betrokkenheid van verschillende overheidsinstanties op internationaal-, Europees- en nationaal niveau ervoor dat potentiële oplossingsrichtingen relatief traag verlopen. Op nationaal niveau is samenwerking vereist tussen het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, het Ministerie van Infrastructuur & Waterstaat, het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om ervoor te zorgen dat voldoende, goed opgeleide bemanningsleden beschikbaar zijn voor de toekomst.

### Ecologisch perspectief

Het is een gegeven dat de visserij voor zijn voortbestaan gebaat is bij gezonde visbestanden. In Nederland krijgen studenten die de opleiding volgen tot visser daarom ook basiskennis rond mariene ecologie en visserijbeheer mee in de opleiding. Hierdoor krijgen zij gedurende de opleiding een brede basis mee waarin ook een beter bewustzijn ontstaat rond de relatie van de doelsoorten met het bredere mariene ecosysteem, maar ook hoe een beheerde visserij bijdraagt aan de economische continuïteit van het bedrijf (opvissen van de rente, meer vangen

# Toekomst van de visserij in Nederland

is niet altijd meer verdienen). Dit bewustzijn is o.a. ook van belang voor het begrip rond beheersmaatregelen (los van het ermee eens of oneens zijn), de bereidheid tot opvolging van maatregelen en in de onderzoekssamenwerking.

Daar waar Nederland bredere ecologische kennis (over mariene ecosysteem en invloed van visserij) en economische kennis (ondernemerschap, visketen) in het onderwijs zijn geborgd, daar is dit internationaal en zelfs binnen de EU geen gemeengoed. Alhoewel de Nederlandse visserijsector vanaf Europees niveau wordt aangestuurd door het Gemeenschappelijk Visserijbeleid, stelt dit beleid geen eisen aan de kennis en kunde die vissers moeten beschikken. Een visser hoeft dus niets te weten over het beleidskader welke van invloed is op zijn bedrijf, noch over het mariene ecosysteem waar een groot deel van dit beleid zich op richt.

Een [recente studie](#) van de Europese Commissie naar de trainings- en certificeringseisen voor vissers binnen de EU toont een gebrek aan geharmoniseerde trainings- en certificeringseisen welke ook grote nadelige gevolgen kan hebben voor het veilig en duurzaam opereren op zee. Dit is ook van invloed op de Nederlandse visserijsector aangezien zij de wateren delen met vissers uit andere landen. Het is daarom van belang dat Nederland zich op internationaal en Europees niveau blijft inzetten voor de harmonisatie van trainings- en certificeringseisen van vissers. Dit zal naast het bevorderen van een gelijk speelveld en de vergemakkelijking van erkenning van certificaten ook kunnen bijdragen aan een veiligere en duurzamere visserij (ecologisch en financieel) binnen Europese wateren.

## Vissenwelzijn perspectief

ProSea verzorgt op alle maritieme opleidingsinstellingen die vissers opleiden de cursus 'Vissen met Toekomst'. Binnen die cursus is er ook aandacht voor vissenwelzijn. Voor veel vissers in opleiding is dit vaak een totaal nieuw thema waar zij niet eerder mee in aanraking zijn geweest. Het thema maakt vaak de nodige discussies los waarbij studenten met regelmaat ook wijzen op de hardheid van de natuur (bv. zeehond die vis grijpt). Alhoewel veel studenten openstaan voor de dialoog, blijft het uitdagend om binnen de huidige mogelijkheden praktische verbeteringen door te voeren aan boord voor het verbeteren van vissenwelzijn. De Nederlandse zeevisserijsector heeft op het kennisplatform '[Vistikhetmaar](#)' wel de nodige kennis gebundeld in het dossier '[Vissenwelzijn](#)' om het bewustzijn te verhogen en vissers actief na te laten denken over wijzen waarop het welzijn verbeterd zou kunnen worden en waarom dit ook voor vissers wellicht een positieve bijdrage kan leveren.

## Slotwoord

Voor de toekomst van de Nederlandse visserij is het van belang om te blijven investeren in de kennis en kunde van mensen binnen- en rondom de sector. Mensen maken het verschil! De harmonisatie van trainings- en certificeringseisen voor vissers binnen de EU zou hierin een goede stap zijn. Verder is het van belang om de opleidingen en trainingen van vissers

# Toekomst van de visserij in Nederland

betaalbaar te houden en meer in te zetten op 'leven lang leren' om druk van de opleiding te halen. Het investeren in de kennisverspreiding zou zich niet enkel moeten beperken tot Nederland. Zo is investeren in kennisverspreiding richting het Europese niveau ook van belang om draagvlak voor de toekomst van de Nederlandse visserij te behouden, zoals ook pijnlijk duidelijk is geworden rondom de pulsvisserij. Daarnaast valt er ook de nodige kennis te halen bij andere lidstaten, want de uitdagingen waar de Nederlandse visserij voor staat spelen ook over de grens. Strategische internationale samenwerking, bijvoorbeeld rond innovaties, kan bijdragen aan een effectieve besteding van Europese gelden.